ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 31ης Μαρτίου 1977 *

Στην υπόθεση 87/76,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του TRIBUNAL DU TRAVAIL de Bruxelles προς το Δικαστήριο, κατ'εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Walter Bozzone

και

Office de Sécurité sociale d'outre-mer,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του όρου εργαζόμενος κατά την έννοια του κανονισμού 1408/71 στην περίπτωση που η μισθωτή εργασία πραγματοποιήθηκε σε κράτος πρώην αποικία και ήδη συνδεδεμένο,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. KUTSCHER, Πρόεδρο, A. M.DONNER και P. PESCATORE, προέδρους τμήματος, J. MERTENS DE WILMARS, M. SØRENSEN, A. J. MACKENZIE STUART, A. O'KEEFFE, G. BOSCO και A. TOUFFAIT, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F.CAPOTORTI
γραμματέας: A. VAN HOUTTE

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 1976 που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 11 Οκτωβρίου 1976, το TRIBUNAL DU TRAVAIL των Βρυξελλών υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ τα ακόλουθα δύο ερωτήματα:

1) Το άρθρο 10 παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1408/71 το οποίο αναφέρεται στην άρση της ρήτρας κατοικίας, εφαρμόζεται στο άτομο, το οποίο απέκτησε δικαίωμα παροχών λόγω μισθωτής εργασίας που πραγματοποίησε αποκλειστικά σε συνδεδεμένο έδαφος, στην περίπτωση που έχει την ιθαγένεια ενός κράτους μέλους και διαμένει στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από εκείνο το οποίο έχει την υποχρέωση καταβολής των παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως λόγω των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν στο εν λόγω συνδεδεμένο έδαφος; Με άλλα λόγια, το άρθρο 2 (2) του DÉCRET COLONIAL της 7ης Αυγούστου 1952, όπως τροποποιήθηκε από το DÉCRET COLONIAL της 2ας Ιουλίου 1956, αντιβαίνει στις διατάξεις του κανονισμού 1408/71 καθόσον επιβάλλει συνήθη και πραγματική κατοικία στο Βέλγιο, στο Βελγικό Κογκό, στο RUANDA-URUNDI ή σε κράτος με το οποίο έχει συναφθεί συμφωνία αμοιβαιότητας;

2) Ο εργαζόμενος που απασχολήθηκε σε συνδεδεμένο έδαφος και υπήχθη κατά τον κρίσιμο χρόνο στην ιδιαίτερη νομοθεσία που έχει θεσπίσει κάποιο από τα κράτη μέλη για το έδαφος αυτό και τα πρόσωπα που απασχολούνταν εκεί, εν προκειμένω στο DÉCRET COLONIAL της 7ης Αυγούστου 1952, πρέπει να θεωρηθεί ως εργαζόμενος που υπάγεται ή υπήχθη στη νομοθεσία ενός από τα κράτη μέλη, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71;

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν κατά την εκδίκαση προσφυγής ενός Ιταλού εργαζομένου, κατοίκου Ιταλίας, κατά ενός Βελγικού φορέα κοινωνικής ασφάλισης, με την οποία ζητείται η ακύρωση της αρνήσεως του εν λόγω φορέα να χορηγήσει στον προσφεύγοντα παροχές αναπηρίας βάσει των περιόδων ασφαλίσεως που συμπλήρωσε ο τελευταίος στο πρώην Βελγικό Κογκό, ήδη Δημοκρατία του Ζαΐρ.

3 Η εν λόγω άρνηση στηρίζεται στην αιτιολογία ότι δυνάμει του DECRET COLONIAL στο οποίο αναφέρεται το εθνικό δικαστήριο — διάταγμα στο οποίο υπήχθη ο προσφεύγων της κύριας δίκης και του οποίου οι εν προκειμένω κρίσιμες διατάξεις περιελήφθησαν σε βελγικό νόμο —, οι παροχές αυτές χορηγούνται μόνο στα πρόσωπα που έχουν πραγματική και συνήθη κατοικία στο Βέλγιο ή σε μία από τις πρώην βελγικές αποικίες.

4 Ο κανονισμός 1408/71 της 14ης Ιουνίου 1971 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ.73) ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, για εργαζόμενους που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων από τα κράτη μέλη και είναι υπήκοοι ενός από τα κράτη μέλη.

5 Λαμβανομένης υπόψη αυτής της διάταξης, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να εξεταστεί κατά πρώτον, διότι αν ο προσφεύγων — για τον οποίο δεν αμφισβητείται ότι είναι εργαζόμενος και υπήκοος κράτους μέλους — δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπάγεται ή «υπήχθη στη νομοθεσία ενός από τα κράτη μέλη», δεν εμπίπτει στην κοινοτική κανονιστική ρύθμιση, οπότε το πρώτο ερώτημα στερείται αντικειμένου.

6 Πρέπει λοιπόν να ερευνηθεί πρώτον η έκταση της έννοιας «νομοθεσία ενός από τα κράτη μέλη».

7 Το καθού της κύριας δίκης υποστηρίζει ότι «νομοθεσία ενός από τα κράτη μέλη» σημαίνει τη «νομοθεσία που εφαρμόζεται σ' αυτό το κράτος κατ' αντιδιαστολή προς τη νομοθεσία που εφαρμόζεται σε χώρα ή έδαφος, το οποίο διατηρεί ιδιαίτερες σχέσεις μ' αυτό το κράτος μέλος».

8 Το καθού συνάγει από την ερμηνεία αυτή ότι η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση ισχύει αποκλειστικά για τα μητροπολιτικά εδάφη των κρατών μελών.

9 Ο όρος «νομοθεσία» πρέπει να ερμηνευτεί με αναγωγή στο άρθρο 1, στοιχείο ι του κανονισμού 1408/71 που ορίζει ότι ο όρος αυτός προσδιορίζει για κάθε κράτος μέλος τους υφιστάμενους ή μελλοντικούς νόμους, τις κανονιστικές πράξεις, κανονισμούς και κάθε άλλο μέτρο εφαρμογής, που αφορούν τους κλάδους και τα συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως που προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 2, το οποίο προσδιορίζει το καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής του κανονισμού και περιλαμβάνει συγκεκριμένα τις παροχές αναπηρίας, που αποτελούν αντικείμενο της αιτήσεως του προσφεύγοντος.

10 Χαρακτηριστικό του ορισμού αυτού είναι το ευρύ περιεχόμενό του, που περιλαμβάνει όλα τα είδη των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών μέτρων που θεσπίζουν τα κράτη μέλη και πρέπει να θεωρηθεί ότι αναφέρεται σε όλα τα εθνικά μέτρα που ισχύουν στο συγκεκριμένο τομέα.

11 Υπό το φως αυτής της θεώρησης πρέπει να ερευνηθεί αν τα μέτρα σαν αυτό στο οποίο αναφέρεται το εθνικό δικαστήριο εμπίπτουν στον όρο «νομοθεσία (ενός από τα κράτη μέλη)» κατά την έννοια των άρθρων 1, στοιχείο ι και 2, παράγραφος 1 του κανονισμού.

12 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, ο ενδιαφερόμενος υπήχθη αρχικώς στις ευεργετικές διατάξεις του DÉCRET COLONIAL της 7ης Αυγούστου του 1952 περί ασφαλίσεως κατ' ασθενείας ή αναπηρίας των εργαζομένων στις αποικίες, δυνάμει του οποίου του χορηγήθηκε σύνταξη αναπηρίας.

13 Το εν λόγω σύστημα ασφαλίσεως κατοχυρώθηκε, τα δε δικαιώματα που αποκτήθηκαν υπό το κράτος του επιβεβαιώθηκαν με το βελγικό νόμο της 16ης Ιουνίου 1960, με τον οποίο συνεχίστηκε το σύστημα του εν λόγω διατάγματος της 7ης Αυγούστου 1952.

14 Εξάλλου, ο νόμος αυτός δεν εξασφαλίζει απλώς τις παροχές που αποκτήθηκαν υπό την ισχύ του διατάγματος αλλά, με μεταγενέστερες τροποποιήσεις, συμπληρώνει το διάταγμα προβλέποντας τη χορήγηση συμπληρωματικών παροχών (άρθρο 5 α) και το προσαρμόζει ιδίως στο κόστος ζωής σύμφωνα με τους ισχύοντες στο Βέλγιο κανόνες (άρθρο 11 IN FINE).

15 Υπό τις συνθήκες αυτές, το σύνολο των διατάξεων αυτών αποτελεί «εθνική νομοθεσία» κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1 του κανονισμού 1408/71.

16 Τέλος, τα παραρτήματα του κανονισμού δεν προβλέπουν καμιά ιδιαίτερη διάταξη εφαρμογής για την εν λόγω νομοθεσία.

17 Βάσει των σκέψεων αυτών, στο δεύτερο ερώτημα του TRIBUNAL DU TRAVAIL των Βρυξελλών προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1 του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται στους εργαζομένους που υπήχθησαν ή υπάγονται στο σύστημα ασφαλίσεως, το οποίο θεσπίστηκε με το διάταγμα της 7ης Αυγούστου 1952 και εξακολουθεί να ισχύει δυνάμει του βελγικού νόμου της 16ης Ιουνίου 1960.

18 Όσον αφορά το πρώτο ερώτημα, αρκεί να διαπιστωθεί ότι, βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 1, «εκτός αν ο παρών κανονισμός προβλέπει άλλως, οι εις χρήμα παροχές αναπηρίας που αποκτώνται δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών δεν δύνανται να υποστούν καμία μείωση, τροποποίηση, αναστολή, κατάργηση, κατάσχεση επειδή ο δικαιούχος κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από εκείνο, όπου ευρίσκεται ο φορέας οφειλέτης».

19 Καμιά διάταξη του κανονισμού δεν εισάγει παρέκκλιση από το εν λόγω άρθρο για περιπτώσεις, όπως η υπό κρίση.

20 Άρα, η απάντηση στο ερώτημα πρέπει να είναι καταφατική.

21 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα που υπέβαλε το TRIBUNAL DU TRAVAIL των Βρυξελλών προσήκει η απάντηση ότι αν δεν ορίζεται ρητώς το αντίθετο, η άρση των ρητρών κατοικίας που προβλέπει το άρθρο 10, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο του κανονισμού 1408/71 εφαρμόζεται στην περίπτωση του δικαιούχου παροχών, οι οποίες προβλέπονται από τη νομοθεσία κράτους μέλους και αφορούν μισθωτή εργασία που πραγματοποιήθηκε αποκλειστικά σε έδαφος, το οποίο διατηρούσε κατά τον κρίσιμο χρόνο ιδιαίτερες σχέσεις με κάποιο κράτος μέλος, όταν ο δικαιούχος, υπήκοος κράτους μέλους, κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από εκείνο το οποίο φέρει την υποχρέωση της καταβολής των παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως για τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο εν λόγω έδαφος.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με Διάταξη της 6ης Σεπτεμβρίου 1976 το TRIBUNAL DU TRAVAIL de Bruxelles, αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 2, παράγραφος 1 του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται στους εργαζόμενους που υπήχθησαν ή υπάγονται στο σύστημα ασφαλίσεως, το οποίο θεσπίστηκε με το διάταγμα της 7ης Αυγούστου 1952 και εξακολουθεί να ισχύει δυνάμει του βελγικού νόμου της 16ης Ιουνίου 1960.

2) Αν δεν ορίζεται ρητώς το αντίθετο, η άρση των ρητρών κατοικίας που προβλέπει το άρθρο 10, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο του κανονισμού 1408/71 εφαρ-

μόζεται στην περίπτωση δικαιούχου παροχών, οι οποίες προβλέπονται από τη νομοθεσία κράτους μέλους και αφορούν μισθωτή εργασία που πραγματοποιήθηκε αποκλειστικά σε έδαφος, το οποίο διατηρούσε κατά τον κρίσιμο χρόνο ιδιαίτερες σχέσεις με κάποιο κράτος μέλος, όταν ο δικαιούχος, υπήκοος κράτους μέλους, κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από εκείνο το οποίο φέρει την υποχρέωση της καταβολής των παροχών κοινωνικής ασφαλίσεως για τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο εν λόγω έδαφος.

KUTSCHER DONNER PESCATORE MERTENS DE WILMARS SØRENSEN

MACKENZIE STUART O'KEEFFE BOSCO TOUFFAIT

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 31 Μαρτίου 1977.

Ο Γραμματέας
A. VAN HOUTTE

Ο Πρόεδρος
H. KUTSCHER